

REDACȚIUNEA,
 Administrația și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisorile nerancate nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se returnează.
INSERATE
 se primesc la Administrație în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena: la M. Dukas Nachf.,
 Nux. Augenfeld & Emeric Les-
 ner., Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Orpelik.
 În Budapesta: la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII. Erzsébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o coloană 10
 bani pentru o publicare. Pub-
 licități mai dese după tarif
 și învoială. — **RECLAME** pe
 pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA” ieșe în fiecare zi
 Abonamente pentru Anște-Trosic
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr.-ul de Duminecă 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr.-ul de Duminecă 8 fr. pe an.
 Se primumeră la toate ofi-
 cile poștale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrația, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30. etagiu
 I.: Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un eșem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 191.

Brașov, Duminecă 29 August (11 Septembrie).

1904.

Congresul cooperativelor.

(a) În Budapesta s'a ținut zilele
 acestei congresului internațional al
 societăților cooperative.

Representanții din douăzeci de
 state au luat parte la acest congres
 și multe discuțiuni interesante și
 utile au avut loc în cele patru zile,
 cât a ținut congresul.

Contele Alexandru Károlyi, care
 a presidat congresul, a rostit un dis-
 curs de deschidere important, în
 limba franceză, despre necesitatea
 societăților cooperative, ér la sfârșit
 congresului, contele Iosif Mai-
 lath a vorbit în limba germană,
 apoi în cea franceză și în cea en-
 glesă, mulțumind în numele alianței
 cooperative reprezentanților străină-
 tății, pentru-că au ascultat invitarea
 comitetului organizator local și s'au
 grăbit a participa la congres într'un
 număr așa de frumos.

Amândoi acești bărbați ai vieții
 publice ungare au fost discreți și
 moderați în espunerile lor, recunos-
 când starea înapoiată a Ungariei pe
 terenul acțiunii cooperative. Ei au
 mers chiar cu modestia așa departe,
 încât au recunoscut, că Ungaria apar-
 ține Orientului și că urmând esem-
 plele din Apus, abia de-acum înainte
 se va angaja în acțiunea atât de fo-
 lositoare a cooperațiunii economice.

Abandonarea fraseologiei tru-
 fașe șoviniste cu ocaziunea aceasta, a
 dat congresului nota serioșității, care
 lipsia mai înainte la adunările de fe-
 lul acesta.

Societățile cooperative sunt de
 dată destul de recentă în statele
 europene.

Avântul, ce l'a luat mișcarea coope-

rativă coincide cu ultimele decenii
 ale secolului trecut.

Individualismul scos în relief o
 dată cu renașterea și care și-a ajuns
 apogeul pe timpul revoluțiunii fran-
 cese, era ostil orî cărei mișcări de
 asociere. Egalitatea, frățietatea și li-
 bertatea proclamată în marea revo-
 luțiune se referia mai mult la in-
 divid și conventul național frances
 a interdiș sub pedepsă de mörte in-
 dividișilor cu ocupațiunii similare, de
 a se constitui în societăți pentru a
 părărea propriilor lor interese.

În epoca, ce a urmat după re-
 voluțiunea francesă, s'a proclamat li-
 bertatea comericiului și a industriei,
 care a provocat o scisiune adencă
 economică și socială, având ca ur-
 mare reacțiunea masselor proleta-
 risate.

S'a făcut în adevăr un abus ne
 mai pomenit cu libertatea exploatării
 și de aci se esplică aplausele ce i
 s'au adus în cercurile interesate fi-
 losofului Nietzsche, care adulând spi-
 ritul și pornirea exploatătorilor, a
 sancționat așa dicând exploatarea,
 dicând că perfecțiunea cea mai mare
 omenescă este când cineva scie să-și
 valorizeze forțele și talentele cât se
 pöte mai bine pe contul altora.

Societățile cooperative pörta
 marca altruismului și sunt menite a
 lecui neajunsurile de carî sufereau
 masele cele mari ale exploatătorilor.
 Ele vor salva pe ömeni nevoiași din
 ghiarele cămătarilor, vor inlesni fa-
 miliilor sërca procurarea ieftină a
 mijlocelor de existență, vor ocroti
 interesele producentilor, făcându-le
 posibilă desfacerea mărfurilor, fără
 intervenția speculanților etc. În ma-
 rea mișcare economică-socială coo-
 peratiunii îi revine rolul de a pa-

ralisa acțiunea socialistă propagatöre
 de multe idei disolvante și desas-
 truöse.

Rapörtele, ce s'au făcut în sinul
 congresului despre progresul coope-
 rațiunii în diferitele țeri, au fost a-
 scultate cu un viu interes și în ade-
 văr ceea ce s'a sêvêșit pe acest te-
 ren în în Anglia, Franța, Germania,
 Danemarca, este förte edificător.

Representantul României a ra-
 portat despre băncile poporale înfi-
 înțate la inițiativa guvernului și al
 căror număr s'a urcat în câțiva ani
 la 1580. Guvernul român — spunea
 oratorul — vrê să dea educațiune
 poporului și îndată ce publicul va fi
 destul de matur, îi va ceda terenul.

Declarația acêsta a fost moti-
 vată probabil prin faptul, că în si-
 nul congresului s'a discutat mult și
 cu un viu interes despre rolul ce
 trebuie să-l aibă statul față cu coo-
 perativele. Cei mai mulți erau de
 părere, că sprijinul statului stinghi-
 resce autonomia inițiativei particu-
 lare și are ca consecență ingerințe
 politice etc. Propunerea făcută de
 centele Rocquigny, președintele Mu-
 seului social frances și care involvea
 o intervenție limitată a statului, a
 fost violent combătută de represen-
 tantul Uniunii englese, și pöte nu-
 mai reprezentantul rusesc s'a decla-
 rat pentru intervenția necondiționată
 a statului.

Cine a urmărit cu atențiune des-
 baterile congresului internațional al
 cooperativelor, s'a putut convinge,
 că cu totă reserva — de altmintrea
 ușor de înțeles — a presei mișca-
 rea acêsta are un viitor și va con-
 tribui mult la concilierea antagonis-
 mului între clase, la ușurarea mise-

riilor în straturile cele largi ale po-
 puiațiunii și la consolidarea demo-
 crației.

Ajutöre pentru incendiati.

Pentru Românii nenorociți prin
 incendiu din comunele Câmpeni, Os-
 trovul-mare (Hunedóra), Sotelec (Sol-
 noc-Dăbâca) și Mădăraș (Sătmar) —
 au mai întrat la Redacțiunea dia-
 rului nostru următoarele sume:

Din *Șimleul-Silvaniei* au întrat aju-
 tärele următöre trimise nouë pentru in-
 cediații din Câmpeni prin Revdiss. Domn
 Alimpiu *Barbolovicu*, vicarul Silvaniei:
 De la Domni: George *Pop de Bă-
 șesci* 20 cor., Dr. George *Pop* adv. Zelau
 5 cor., Dr. Mihai *Pop* adv. Ceh 3 cor.,
 Alexandru *Pop Bășesci* 2 cor., Augustin
Vicașiu prot. Hidig 2 cor., Vasiliu *Papp*
 adv. Șimleu 2 cor., Mihai *Bohățel* propr.
 Supur 3 cor, Georgiu *Maier* jude de trib.
 pens. Periceiu 2 cor., Ioan P. *Lazar*, comp-
 tabil Șimleu 2 cor., Petru *Cosmufia* jude
 de trib. pens. Șimleu 1 cor., *Trușășiu* Ioan
 paroch Valeău 2 cor., Alimpiu *Barbolovicu*
 vicar 10 cor., Andrei *Cosma* director de
 bancă Șimleu 2 cor., Augustin *Marcușiu*
 cassar Șimleu 1 cor., Eugen *Boros* curator
 prim Șimleu 80 bani, Dr. C. *Mesesian*
 adv. Șimleu 5 cor., D-na vëd. *Badescu*
 Șimleu 1 cor., Georgiu *Fileșu* Șimleu 1
 cor., Gavril *Vajda* prot. Bobota 2 cor.,
 Alexandru *Sima* paroch Periceiu 2 cor.—la
 olaltă 69 cor. 80 bani.

Din *Orda de sus* (u. p. Varadia) de
 la d-l Artemie *Stoia* primar și soția sa
Iuliana pentru incendiati din Câmpeni
 50 cor.

Suma 119 cor. 80 bani.
 Transport din Nr. de la
 27 Aug. (9 Sept.) 563 „ 14 bani.
 Suma totală: 682 cor. 94 bani.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Viața câmpenescă,

Fragment din *Georgica* II a lui Virgiliu, tradus de
 M. Strajanu.

Mult fericiți o câmpeni, de-ar cunöște ale lor scumpe
 [bunuri!]

Lor pré dreptul pământ le revarsă din sinul său darnic
 traiu fericit și ușor și departe de certe și lupte.
 N'au ei, ce-i dreptul, mărețe palate, în cari dimineța
 se năvălescă prin falnice uși de prin sălile pline,
 ca să-i salute, clienții; și nici nu privesc ei cu rivnă
 varii colonne frumos cizelate cu festuri, nici haine
 înflorilate cu aur și vase de bronz efireic;
 nu coloréză cu purpur' asirie lăna cea albă,
 nici nu strică uleiul cel limpede cu scortșoră.
 Inse o liniște fără de griji, o vieță tientiță,
 de bunătăți felurite bogată; pe 'ntinsele câmpuri
 traiu după poftă; și peșteri, isvöre și lacuri curate;
 văi rëcoröse, și muget de boi și somn dulce subt arbori:
 étă comori ce lor nu le lipsesc. La tără sunt crânguri,
 sunt văgăune de fiare; și tinerimea de-acolo
 e cu puțin învățată și e răbdătöre la muncă.
 Deii au cult și bêtărni onöre. Pe acolo lăsat-a
 urmele pașilor săi Dreptatea fugind întristată
 de pe pământ.

O, muzele, mie mai dulci decât tôte,
 căror sacrifice pătruns de-o adencă iubire, primescă
 religiosul meu cult și-mi arate ale cerului taine,
 căile stelelor, întunecimile sörelui varii
 și aie lune; de unde cutremurul; prin ce putere
 umflă-se mărele adenci rupënd a lor piedici și'n urmă
 ér se retrag și s'alină; de ce mai cu zor merge iërna
 sörce ca 'n ocean să se scalde; și ce 'ntârșieri au
 nopțile lungi ale iernilor?

Când aste taine ale firei

nu le-ăși puté lămuri, decât sângele rece 'mprejurul
 inimei mele mi-ar sta împotrivă; a mea desfătare
 fi-vor câmpiile; mult imi e dragă vieța la tără,
 fără mărire, prin văi cu isvöre, prin codri, pe riuri.
 Unde sunt câmpii de Sperchiu udați, și unde-i Taigetul
 care rësună de jocul feciörelor Lacedomonei?!
 Cin' öre, ah! mă va duce 'n a' Hemului văi rëcoröse,
 subt adăpostul dorit, la gigantice umbre de arbori?!

Da, fericit cine ajunge să pötă cunöșce ale firei
 legi și 'nceputuri, punënd sub picioäre desertele temeri
 de nendurata Ursită și de Acherontele lacom.
 Dër fericit e ș'acela ce adöră pe deii câmpiei,
 pe bunul Pan, pe bêtărni Silvan și surorile nimfe.
 Nici a poporului face nu-i turbură liniștea lui, nici
 purpura regilor, nici desbinarea și ura frățescă,
 nici conjuratul în contră-ne Dac coborând de la Istru,
 nici ale Romei triumfuri și nici viitörea peire
 a 'mpërățiilor; nu vede-acolo sërca, cari să-l umple
 de durerösa-le milă și nici nu-s bogăți să-i urască.

Fructele, ce bucurös i-le dau de la sine ai săi arbori
 și roditörele sale câmpii, liniștit le culege.
 El nici asprimea de fier ce a legile, nici nebușca
 larmă din for, séu arhivele publice nu le cunöșce.

Alții bat mărele örbe cu vâșlele, orî dau năvală 'n
 crunte rëșböie; se viră prin curți și palate regale;
 unul alérgă să darne-o cetate să-i sfarme penații
 nefericiți, ca să bea din pahare de rari nestimate,
 séu ca să dörmă pe purpură feciană; ér altul
 stringe avere clocind pe comori îngropate de aur;
 unul ascultă uimit pe acei ce vorbesc la tribună;
 altul, întrând în teatru-i răpit de indoitul aplaus
 rogu-te-al plebei și al senatorilor. Alții triumfă
 udi de sângele fraților cari, părăsind a lor tără,
 schimbă cu tiștul exil ale lor dulci căminuri și plécă,
 ca să-și găsescă aiurea, subt alt sörce o patrie nouă.

Agricultorul brăzdéză pământul cu plugul; acêsta-i
 munca lui rodnică de peste an și de aci ține densul
 patria, micii nepoți, vaci lăptöse și boii săi vrednici.
 Ne'ncetat anul i-aduce belșug, când de pöme 'n grădină,

când de prășilă la staule, când ér de grâne frumöse,
 care de snopi umplu câmpul și nu mai încap în grânare.

Vine-apoi iërna: el sfarmă și störce sub tescuri
 [masline
 de Sciyonia; porcii săi grași se rëintorc de la ghinde;
 codrii dau lemne, și tömna-i aduce tot felul de fructe;
 rumenii struguri se coc pe coline 'ncăldite de sörce.
 Scumpilor săi copilași ce s'adună 'mprejurul, le 'mparte
 dulci sërutări; și curata sa casă păstréz' a ei cinste.
 Vacile lui vin cu ugere pline de lapte; și ieđii
 grași și frumöși se luptă cu micile córne 'ntre sine
 pe ierbă verde.

Și el are zile de sërbitöre,
 și rësturnat cu tovarășii săi pe verdéță 'mprejurul
 unui foc mare, 'ncunună ulciöru, și ție-ți închină
 mai întâiu, Bacche, 'nălțând rugăciune. Păstorilor
 [turmei le pune

daruri în ulmi ca rësplată a 'ndemănării la luptă
 cu-arcul, apoi, desbrăcați, ei se iau voinicesce la trântă.
 Ast-fel de vieță trăiră 'n bêtărnele timpuri Sabini,
 Remus cu fratele său, și ast-fel crescut-a puterea
 bravei Etrurie; ast-fel ajuns-a a lumii regină
 splendida Romă și singură 'ncins-a cu zid ale sale
 șapte 'nălțimi. Si 'nainte de 'mpërăția lui Joe,
 când încă nu se nutriau cruđii ömeni cu vite ucise,
 ast-fel de vieță trăia pe pământ în al său véc de aur
 deul Saturn; încă nu s'auđise al trîmbiței sunet;
 nu rësunau încă săbii bătute pe țari nicovale.

Dër noi făcurăm o prea lungă cale și-acum este
 [vremea,
 să deslegăm fumegoși grumazi ai cailor noștri.)*

*) Acest fragment din *Georgica* lui Virgiliu e luat din
 traducerea completă a *Bucolicelor și Georgicelor* lui Virgiliu, fă-
 cută de d-l Strajanu și care va ieși de sub tipar zilele aceste.
 Observăm, că escelenta traducere de mai sus a „Vieții câmpe-
 nescă”, care e scrisă într-o limbă ușoră și frumösă romănescă,
 rëmanënd tot-odată fidelă textului latin, și metrelui, este în
 originală provëdată cu numărarea öbiciunută a versurilor
 (445-540) și cu mulțime de note esplicative. — Red.

Braşov, 28 August v.

Grecii în Macedonia continuă opera lor de terorism în contra Românilor macedonenii, cari nu vor să-şi lăpăde naţionalitatea. Diarul vienes „*Pol. Corr*“ află din Constantinopol, că metropolitul grec din Monastir nu scie ce să mai facă pentru a pune piedecă creşterii comunităţilor românesce sprijinite de autorităţile locale. Patriarhul şi-a eşit chiar din sărite. În ultima Duminecă el a proclamat escomunicarea preoţilor români Christu şi Ghiţă din Monastir. În urma acestor procederi păcătoşe, n'ar fi nici o mirare decât patriarhatul grecesc ar escomunica într-o zi chiar şi pe autorităţile turcesce.

Noul ordin al ministrului Berzeviczy.

Am amintit în numărul nostru de ieri, că ministrul de culte şi instrucţiune publică **Berzeviczy** a adresat un nou ordin către inspectorii de şcole, în care le dă acestora îndrumări cu privire la controlul, ce sunt dator să-l exercite asupra şcolilor populare în decursul anului şcolar. Credeam necesar, a reveni asupra acestui ordin.

Drept introducere, **Berzeviczy** dice, că politica lui culturală este: de a pune în armonie învăţământul primar cu interesele vieţii naţionale (maghiare) şi cu viitorul dezvoltare a „naţiunii“ (!) Pe baza acestui „principiu“ află necesar a accentua, că trebuie să se menţină o strinsă legătură între toate institutele de învăţământ popular, de la „kisdedov“-uri începând şi până la societăţile tinerimii, adică de la etatea de 3 ani a copilului şi până la etatea de 15 ani.

Pentru a se atinge acest scop, e nevoie de un corp de învăţători, care să fie pătuns de intenţiunile arătate şi să fie capabil a-le realiza.

Una din problemele cele mai însemnate ale învăţătorilor este, ca nu numai în şcolă, ci şi afară de şcolă, în cercul poporului, să exercite activitatea de educaţi (!) Învăţătorul să caute cauzele pentru cari poporul a ajuns pe panta decadenţei morale şi materiale.

Inspectorii să facă atenţi pe susţinătorii şcolilor comunale şi confesionale, cari primesc ajutor de la stat, că decât nu vor observa timpul reglementar de instrucţie stabilit în lege (8 respective 9 luni), *li-se va detrage ajutorul.*

Urmază acum partea mai interesantă a ordinului ministerial. Inspectorii sunt îndrumaţi adică, să fie cu mare băgare de seamă, ca ordonanţele ce s'au dat cu privire la *instrucţiunea din limba maghiară* să se execute, ér contra învăţătorilor, cari negligă a-şi împlini în privinţa acésta datoria, *să deschidă în fie-care cas singuratic procedură disciplinară.*

Mai mult: la finele lunilor *Decembrie* şi *Iunie* inspectorii de şcole să facă raport ministrului despre învăţătorii, cari *nu sciu unguresce* şi despre aceia, cari *au predat cu seu fără succes limba maghiară* în şcolile comunale şi confesionale, şi asupra experienţelor, ce şi le-au câştigat cu ocaziunea viziunilor şcolare.

Tot-odată pe învăţătorii, cari *au dovedit zel şi rezultat în predarea limbei maghiare*, în organizarea şi conducerea de societăţi pentru tinerime şi la înfiinţarea de biblioteci, să-i recomande spre *premiere.*

Ministrul îşi încheie poruncile prin a impune serbări şi arborarea de stéguri unguresce pe toate edificiile şcolilor cu ocaziunea serbătorilor naţionale maghiare (!)

Intreg ordinul face impresia, că a fost dat numai şi numai pentru *şcolile confesionale nemaghiare.* Stăpânit de neastîmpăr, **Berzeviczy** vré cu orî-ce preţ să vadă cu ochii rezultatul stăruinţelor sale în învăţarea limbei unguresce şi în maghiarisarea învăţământului. I-se pare prea mult să aştepte acésta până după aducerea noiei legi de instrucţiune, care să scie că nu are altă ţintă decât tot maghiarisarea.

O problemă veche, dér încă de actualitate.

II.

Prin anii 1860 era la ordinea zilei formarea şi ajutorarea de cât mai mulţi *juristi*, ca să dea câtî mai mulţi funcţionari statului pentru justiţie, administraţie, finance. Prin anii 1868—73 cea mai mare parte dintre aceşti *juristi* au fost aruncaţi cu familii numeroase pe drumuri. A urmat apoi formarea şi sprijinirea de ingineri de mine, căi ferate, chimişti, profesori secundari, medici, ca ómeni mai liberi şi independenţi. Consistoriile, apoi în special societatea „*Transilvania*“ din Bucuresci, acorda frumoase stipendii tinerilor absolvenţi din Transilvania, Bănat şi Bucovina pentru universităţile şi politehnicele din apus, Belgia, Francia, ca să se formeze şi să ajungă cu timpul la stare materială independentă.

După cât scim noi, dintre stipendiştii societăţii „*Transilvania*“ au eşit doi profesori, cari s'au aplicat la şcolile centrale din Braşov, încolo toţi au luat toiagul privilegiei. Causa? Fiind-că nu au găsit angajamente şi ocupaţiune acasă, ne având mijloce proprii, şi nu au găsit exploatare, societăţi ori bănci şi societăţi cooperative, cari să pună sutele de mii şi milioane lor la dispoziţia tinerilor ingineri români, abia eşiţi din şcole şi încă fără de nici o cunoştiinţă şi experienţă de ómeni şi lucruri. Şi póte că acésta ar fi fost şi lucru hazardat.

Nu cunoşce autorul tratatului din programul şcolii comerciale, care scrie despre carierele tinerilor români, trecuţi prin universităţi şi şcole înalte, nu cunoşce el óre Memoriul regretatului inginer Nic. Făgărăşan din Drăguş, stipendistul societăţii „*Transilvania*“, adresat preşedintelui societăţii, marelui bărbat A. Treboniu Laurean — una din figurile celebre ce le-am avut noi Români — în care memoriu el 'i arată cu temeinice cuvinte, că cu totă bursa primită şi studiile brillante făcute, guvernul unguresc nu-l primesc în serviciile sale, capital nu are şi nici că găsesce să întreprindă de sine ceva, şi deci este dator să se espatrieze, şi din inginer de mine să se aplice ca inginer la căile ferate române? Şi marele Român, iubitor de némul seu Treboniu A. Laurian, a trebuit să cedeze. De atunci aprópe toţi stipendiştii soc. „*Transilvania*“ au trecut în România, mărind numărul emigranţilor. Vre-o 2—3 silvicultori şi agronomi formaţi pe la Şemnit, Magyar-Ovár şi Viena au trecut şi aceia în România; au urmat apoi profesorii de cursul secundar şi din alte ramure, cu duimul.

Milíone a jertfit ţeranul român din Transilvania şi Ungaria, sute de mii de florini Consistoriile, cu studiul fiilor săi şi mii şi mii dintre tinerii cei mai chipeşi şi inteligenţi, i-am băgat prea de timpuriu în grópă, trimiţându-i pe la universităţi şi şcole înalte fără de a avé mijlocele necesare de subsistenţă, şi *surmenaţi* făcându-i s'alerge după fantoma funcţionarismului. Ér ţeranul nostru a rémas tot ce a fost: pe lângă uneltele şi sistemele lui de cultură şi agonisire primitive.

Apoi au găsit acasă cariera lucrativă a *advocaturei* şi carierele câştigate prin *înfiinţarea de bănci*, cari bănci — durere — nu servesc atât avuţiei şi producţiunii naţionale cât mai mult îmbogăţirei prin dobândi mari şi mai servesc şi pentru aşedarea câte unei rude în situaţiuni bănoşe şi sigure.

Autorul mai găsesce o carieră lucrativă pentru *juristi* români, cariera de *auditori militari* şi îndemná pe tineri să se aplice cât de mulţi pe acest teren „*comun şi neutral*.“ Nu înţeleg de ce autorul recomandă tot cariere de acestea, cari oferă câte un post de tică cu lófă şi pensiuone bnnă. De ce tinerii noştri şi cei cu carte mai multă n'ar căuta să înainteze şi în armata activă să frecventeze academiile tehnice şi şcolile superioare de război? De ce feciorii noştri din armată să n'abă acolo mai mulţi reprezentanţi şi în

gradele superioare, ceea-ce de sigur n'ar fi în defavorul lor?

Autorul atinge şi cestiunea medicilor şi medicinei la noi, dér şi aici în loc de a arăta necesitatea să avem cât mai mulţi medici în sinul naţiunii noastre, cu dragoste cătră opinică pentru combaterea bolilor endemice celor multe, de cari sufer satele şi poporul nostru, şi în special pentru combaterea mortalităţii celei mari a copiilor şi îndrumarea ţeranului nostru cătră un regim mai igienic sub toate raporturile, — în loc de acésta densus arată că „*Români* nu se prea aplică bucurosi la studiul medicinei, pentru-că e greu şi că „*puţini* au norocul să fie aleşi ca medici cercuali (?), fisici orăşenesci, ori comitanţei şi şi mai puţini ajung medici de spitaturi. Mai multe şanse au cei cari pot obţine burse de stat pentru a se puté aplica ca medici militari, căci densus au momentan şi cariera asigurată şi venite relativ bune, împreunate cu o poziţie socială respectabilă.“

Va să dică éráşi o poziţiune ticită şi care ofere un adăpost bun şi practic — individului!

Mai rămâne cariera de intendenta trecend prin şcola comercială, şi voluntariatul de un an. Să mă ierte autorul sfătuitor de cariere, decât nu sunt de părerea lui şi să-mi dea voie să-i citez un cas recent, pe care îl póte afla şi controla şi densus:

Intr'un centru rural mare românesc, era un medic de cerc jidan, absolvent al facultăţii de medicină din Viena — şi bolnavii treceau în fie-care zi câte 5—6 caré şi căruţe, pe la ferestra doctorului, ducendu-se încă cale de o poştă la oraş la doctor. Móre Jidanul, şi este ales medic de cerc un Român. Ce să vedí? acesta nu-i póte birui, are infirmerie proprie acasă, şi nu póte să se ducă la toţi câtî îl chemă pe satele vecine, şi vin la el pacienţi şi din alt comitat. Făcendu-i solgăbirşul unguresc odată miseriei, i-a spus-o verde în faţă, că pe el póte să-l şi suspendeze, ori destitué din oficiu, că el din sat tot nu se duce, că are clientela destul de numeroasă, după care să póta trăi. Şi a rémas în postul seu doctorul român, ba a înfiinţat prin a sa energie o bancă stranică, care va merge tot progresând, fiind pusă la loc bun. Étă doctor şi doctor! Fostul farmacist sas tot deacolo în câtî-va ani a făcut avere — fiind-că din „*măi frate*“, „*nene, nenisorule*“, „*vere*“, „*vecine*“ nu mai scotea pe ţeranul român. Farmacistul actual, care a luat-o mai de sus, în cheltueli mai mari, făcend pe cavalerul, o duce mult mai greu. Influenţa unui medic bun şi harnic nu se mărginesc numai la a scrie recete şi la a da hapuri şi chinină, seu la incassarea lefi. În străinătate medicii au înfiinţat sanatorii pe a lor spese şi staţiuni balneare*). Isvóre termale cu putere vindecătoare la poziţiuni pitoresce, har Domnului, nu ne lipsesc, ci sunt destule în stăpânirea poporului — de se scaldă numai bivoli şi porcii în ele. Să fie numai cine să le studieze de aprópe şi să le facă cunoscute şi pună în exploatare. În câtî-va ani în România au devenit populate şi căutate decimii de băi.

Congresul internaţional al asociaţiunilor.

Am amintit despre congresul internaţional al asociaţiunilor, ce s'a ţinut zilele acestea la Budapesta sub preşedinţa contelui *Alexandru Károlyi*.

Congresul a ţinut patru zile şi în ultima şedinţă de la 8 Septembrie a luat cuvântul şi d-l *M. Duca*, directorul „*Creditului agricol*“ din România, ţinend o conferenţă cu titlul „*Desvoltarea încétă a mişcării de asociaţiune în Orient*“.

D-l *Duca* a spus, că în România au luat un avânt îmbucurător mai ales societăţile de credit. În anul 1891 — spune d-l *Duca* — nu era în totă ţera decât o

* Acésta au făcut-o chiar medici români, originari de la noi. — Red.

singură bancă populară, ér astădi numărul acestor bănci s'a urcat la 1580.

Conferenţiarul schiţeză dezvoltarea rapidă a economiei raţionale în România. Guvernul a dat pământ la 3/4 a populaţiunii. Acésta în scurt timp s'a ridicat de la 3 milíone la 6—7 milíone. Guvernul român a organizat o bancă centrală pentru societăţile economice din provincie, cu menirea de a-le sprijini, nu însă spre a împiedeca iniţiativa privată. Indată ce publicul însuşi va fi destul de matur spre acest scop, statul îi va ceda locul. Guvernul vré numai să dea educaţie poporului, ca să scie cum să se ajute singur, şi exercită tutelă asupra lui numai până ce are nevoie de acésta.

O mare dificultate este — dice d-l *Duca* — că în România se simte lipsa de conducători. Actualmente rolul conducerei este în mâinile învăţătorilor, preoţilor şi a primarilor din provincie, cari însă n'au timpul suficient, ca să crească o sucrescenţă de conducători. Sprijinul statului este cu atât mai necesar, cu cât în România bântue în mod îngrozitor *cămătăria*. Ade-sea se iau câte 100%, şi la organizare trebuie să stăm într-o mână necontentit cu sabia.

Contele *Alexandru Károlyi*: Tocmai așa ca şi la noi.

M. Duca: Afară de acésta, poporul se exploatează pentru scopuri politice, ceea ce de altminte în toate ţerile este așa. Un alt réu este, că poporul nu este destul de luminat asupra punctului, că la ce se póte aştepta de la aceste societăţi şi că bunăstarea nu se póte crea într-o singură zi. România şi-a oíuptat abia înainte cu un sfert de secol independenţa, nu este deci decât un lucru firesc, că nu se póte lăuda ca rezultatele Apusului, care are cultură seculară (Vii aprobări). Sperăm însă, că va veni timpul şi vă asigurăm, că România își dá silinţa a realiza nu numai forma societăţilor, ci şi esenţa lor.

Discursul d-lui *Duca*, spun foile maghiare, a produs o adéncă impresiune şi oratorul a fost viu apiaudat.

Războiul ruso-japoneş.

Retragerea lui Kuropatkin.

Telegrama mai nouă sunt unanime în constatarea, că *Kuropatkin cu armata sa a ajuns la 7 Septembrie n. la Mukden*. Diarele din Londra primesc din *Kupance* scirea, că spre nord de Liaoyang se dau încă lupte mai mici. În ziua de 7 l. c. au trecut prin gara de la *Kupance* 80 vagoné cu răniţi. Corespondenţii de diare englesi şi americani se plâng contra tratamentului din partea Japonesislor, cari în orî ce străin véd un spion şi-l tractează în consecenţă.

Corespondenţii englesi spun, că trupele rusesce în retragere sunt obosite la estrem şi că întâmpină mari greutăţi pe drumurile desfundate în urma ploilor. Tot atât de obosite sunt şi trupele lui *Kuropatkin*, cari nisuesc, paralel cu cele rusesce, spre nord.

Kuropatkin a telegrafiat Ţarului, că în ziua de 8 Septembrie nu s'au întâmplat operaţiuni militare mai însemnate. Au fost numai mici hártueli între avantposturi.

După părerea unor diare *Kuropatkin* nu se va opri la *Mukden*, ci va merge şi mai departe spre nord. Scopul lui este de a atrage după el pe Japonesi cât mai adénc în Manciuria. *Kuropatkin* se va opri probabil numai la *Tieling*, situat lângă râul *Liao* la 35 chlom. spre nord de *Mukden*. În cele din urmă şapte luni, Ruşii au instalat în *Tieling* depozite uriaşe de provisiuni şi au ridicat fortificaţiuni puternice.

Corespondentul diarului „*Standard*“, care se află în cartierul lui *Kuropatkin*, anunţă acestei foi, că în luptele dela *Anping* centrul japoneş a avut pierderi fórte grave.

Japonesii la insula Sachalin

Locotenentul general *Liapounov* a telegrafiat Ţarului cu data de 7 Septembrie st. n. următoarele:

În ziua de 6 Septembrie st. n. la orele 6 dimineața s'a observat din posturile de pază apropierea pe mare a două vapóre. Îndată detașamentul nostru și-a ocupat pozițiunea. Când vapórele ajunseră la o distanță de 8 elm. de portul Korsakow și aruncară ancora, fură recunoscute ca fiind vase de transport militare japoneze de câte 6000 tone. Aceste transporturile săsară pe mare două șalupe cu aburi, cari se îndreptară spre crucișătorul „Novik” unde ajunse la orele 10¼ dimineața. Când se observă mișcarea marinarilor inimiz pe puntea lui „Novik”, șeful detașamentului nostru ordonă deschiderea focului contra șalupelor și pe puntea lui „Novik”. Tirul soldaților noștri a fost fără îndoială așa de bun, încât inimizul n'a reușit să-și execute planul. După câteva salve schimbate, inimizul părăsi puntea lui „Novik” și șalupele se reintórseră la transporturile urmărite de glónțele soldaților noștri până la o distanță de 3000 pași, adică până la eșirea lor din zona tirului nostru. Inimizul a răspuns din șalupe cu împușcături, fără însă de a ne cauza vre-o pierdere. După ce ridicară pe bordul lor șalupele, transporturile ridicară ancora la orele 12,45 și dispărură în largul mării.

Șeful detașamentului nostru se duse la orele 1,35 cu ofițeri pe puntea lui „Novik” unde se descoperi firele conductoare a unor mine aședate, dér cari nu făcuseră exploziune. Se ridicară îndată acele mine aședate de inimiz în diferitele părți ale crucișătorului. Până acum a reușit a se ridica 9 asemenea mine.

Apreciare caracteristică.

„Alkotmány” dela 8 Septembrie scriind despre ultimele evenimente pe câmpul de război, face următoarea apreciere caracteristică: „Clopotele de faimă și de bucurie europene, au sunat prea de timpuriu. Rușii n'au făcut nici pressei, nici cafenelelor europene plăcerea de a se lăsa impresurați și de a depune armele înaintea Japonesisilor. Pentru distrația cetitorilor noștri amintim, că „presa galbenă”, care cu cinci zile mai înainte de cât Oyama ocupase Liaoyangul, deja eră a înconjurat întreaga armată rusescă și a făcut prizonier pe Kuropatkin cu întreg statul său major. Durere, în privința acestei Japonesisii n'au corespuns așteptărilor, ceea ce de sigur le va duré sincer pe acele cercuri, cari cu inima umflată se gândeau, din incidentul căderii Liaoyangului; la Chișineu. Când constatăm, că genialitatea lui Kuropatkin a salvat din faimosul *debacle* armata rusescă manciuriană, ne întrebăm sincer: în ce constă marea și strălucita victorie a Japonesisilor la Liaoyang? Ea n'are, în continuarea războiului, mai multă greutate de cât un fulg; dia contră ea a stîrbit tare contingentul, greu de restabilit, al armatei japoneze. În aprecierea evenimentelor de pe câmpul de război nu mergem așa departe ca foile engleze, ce ne-au sosit ađi, foi cari în mod surprinzător scriu despre un *fiasco relativ al Japonesisilor*, negăm însă categoric, că rezultatele problematice ale luptei ar valora cât cei 25,000 Japonesisii căduți, mai ales acum, când după scrierile mai nouă o bătă contagioasă face ravagii cumplite în armata japoneză, bătă ce a secerat deja 10,000 de victime....

*

Un episod din lupta de la Liaoyang.

Raportorul diarului parisian „Journal” trimite diarului său din Yantai (via Mukden) următoarea depeșă cu data de 3 Septembrie (depeșă a fost reținută în Mukden mai mult de-o zi de cenzura rusescă):

După măcelul îngrozitor din noptea de 31 August, în timpul căreia s'au umplut cu cadavre șanțurile liniei prime de apărare de la Liaoyang, Japonesisii au transportat bateriile lor pe înălțimile luate în orele antemeridiane. În 1 Septembrie pe la orele 2 d. m. începură să cadă proiectilele Japonesisilor asupra gării din Liaoyang și asupra părților orașului, locuite de Ruși. Suburbiiul chinez a rămas neatins. Soldații și ofițierii ruși nu și-au pierdut firea și continuau neîntrerupt lu-

crarea lor, pentru a pune în mișcare vagoanele. Peste 500 vagoane încărcate cu răniți, provizion și alte obiecte au fost pornite din gară în mijlocul plóiei de proiectile, luând drumul spre Mukden. În schimb între locuitorii civili ai orașului domnea o panică de nedescris. Iși părăsiau tot ce aveau și fugeau zăpăciți în toate părțile. Srapnelele dușmane explodau adeseori deasupra ospitalelor, răbind numeroase persoane, între cari medici și îngrijitori. Am trebuit să-mi salvez viața, alergând în fugă nebună dealungul cartierului rusesc, în care imi aveam locuința. Servitorul meu, un cazac, a fost rupt împreună cu calul său de nu proiectil și eu pierdii jumătate din bagajul meu. Intrăcerea Japonesisii începură, fără să întrerupă bombardarea gării, se bombardeze și linia a doua de apărare rusescă, care era compusă din forturile de pe șes; atacul a durat neîntrerupt după amăzi în 1 Sept. noptea intră următoarea și în ziua de 2 Septembrie, având ca țintă centrul fortificațiilor rusesci spre vest de gară în apropierea liniei ferate. A fost o măcelărire grozavă! Japonesisii se aruncă asupra șanțurilor și întăriturilor rusesci se rostogoliau în șanț și cădeau în cursele de luptă făcute de Ruși. Când unul din aceste șanțuri se umplea cu cadavre, Japonesisii treceau ca eșii din minți peste aceste poduri formate de corpurile omenesi. În atacul lor erau decimați. de infanteriștii ruși, cari erau postăți între sirmele întinse în jurul fortificațiilor.

În dimineața zilei de 3 Septembrie s'a început o nouă luptă de o mare importanță strategică spre nordost de Liaoyang în regiunea între Yantai și riul Tai-cih în contra armatei lui Kuroki. Acesta căutase să impresore armata rusescă venind de către nord. Cătră séră le-a succedat Japonesisilor să ocupe minele de cărbuni de la Yantai. Aripa stângă rusescă s'a retras în urma focului tunurilor japoneze. Din bateriile rusesci s'a revărsat atunci o plóie teribilă de proiectile asupra minelor de cărbuni luate de Japonesisii. Ei fură nevoiați să se retragă. Eu mă aflam chiar la un regiment rusesc din corpul al cincilea de armată, care se odihnea, când ne trezirăm cu pușcături din stânga. Era un detașament japonez, care ne atacase. Glónțele cădeau asupra soldaților obosiți, cari zăceau răniți și acoperiți de sânge la pământ. Japonesisii fură respinși fiind prea puțin la număr.

SCRIRILE DILEI.

— 28 August v.

Serbare națională. Lună 30 August v., fiind a 27 aniversare a luării Griviței, se va oficia un *Te-Deum* solemn la mitropolia din Bucuresci. De asemenea se vor face slujbe religioase la toate bisericile din Bucuresci și din țară.

Coróna pe care o vor depune veteranii români la 30 August în capela de la Grivița este de foi de stejar și lauri, parte verzi, parte aurite, toate de metal. Pe fundul corónei, închis cu o placă de metal, se află pictată în partea de sus o corónă de oțel, de asupra căreia stă inscripția: „Societatea veteranelor Coróna de oțel”. De sub corónă atărnă dintr'o fundă trei panglici de colorii naționale, de asemenea pictate. Pe prima panglică din stânga stă inscripția: „Eroilor Români morți la 1877—78”. Pe panglică din mijloc: „Pentru patrie și cauza creștină”. Pe cea din dreapta: „Din partea camarazilor de luptă”. Jos se află data: „30 August 1904”.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat de la d-nii *Dionisie și Solomon Făgărășianu* 50 cor. întru amintirea de vece a regretatului lor părinte Ioan Făgărășianu fost paroh gr. or. român în Drăguș. Primescă generoși donatori cele mai căldurose mulțămite. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. române.*

Bilete cu preț redus pentru a pute călători la adunarea generală a „Asociațiunii”, au fost date și în anul acesta pentru toate liniile căilor ferate ungare, și se pot cere de la biroul „Asociațiunii” ori de la directorii despărțimentelor. Porto postal de astă dată nu se cere. Biletele

au valóre din 15 Septembrie până la finea lunii.

Capela gr. or. română din Budapesta. Terminându-se zilele trecute lucrările pentru lărgirea capelei gr. or. române din Budapesta, ea a fost sfințită Dumineca trecută. Actul sfințirii a fost săvârșit în prezența unui număr mare de credincioși, de cătră părintele protopop G. Bogoevici.

La cursele de cai, ce se vor aranja mâine, Duminecă, pe hotarul comunei *Rész-nov*, restaurantul „Lumea Nouă” va scóte în vânzare chiar pe terenul de curse vinul favorit din pivnița Eszterhazy numit „Zendrischer Sauerwasserwein”, precum și berea renumită de Budweis și prima fabricație Czell. Se va afla și bufet corresponsător. Să se aibă în vedere firma: Birtul „Lumea Nouă”.

Un senior defraudant. Conventul bisericeii reformate din districtul Alsó-Szabolcs și-a ținut zilele acestea adunarea generală în Dobrișin. Cu această ocaziune s'a constatat că din cassa districtului bisericesc lipsesc suma de 36.000 coróne. Seniorul Zsigmond Sándor, păstor sulfesc în Hajdu Böszörmény, s'a rdicat atunci și a făcut în adunare mărturisirea, că el a defraudat banii și speră, că până prin luna Octombrie îi va pute restitui. Unii dintre membrii au cerut ca defraudantul să fie dat pe mâna justiției, majoritatea însă a hotărât, ca să nuse aducă afacerile bisericeii înaintea forurilor lumesci.

Fuga spăimântătoare a cailor din două regimente engleze. Se anunță din Londra, că un accident extraordinar s'a produs pe câmpul de manevră, al regimentelor 8 și 18 de husari. Acest teren de exercițiu se găsește nu departe de Southampton. Șese sau șapte sute de cai se aflau pe acest câmp. În timp ce un veterinar ucidea cu pușca un cal bolnav și care nu se pute vindeca, ceilalți cari s'au speriat. Rupând legăturile cu cari erau legați s'au risipit în toate părțile într'o fugă înspăimântătoare. În această fugă caili au dat peste corturile soldaților, răbind pe mulți din ei. Vre-o două sute de cai scăpați, au traversat în fuga mare orașul Winchester în puterea nopții, producând mare panică printre locuitorii. Mulți cai au ajuns până la Southampton și s'au aruncat în apa portului. Cea mai mare parte din cai s'au găsit răniți și morți.

Teritorii aurifere. Diarul „New York Times” primesce din orașul White-Sake City telegrama, că în minele de aur din ținutul Nevada s'au aflat zilele acestea cantități mari de aur. Nisec lucrători angajați în aceste mine au dat de o pătură grosă de piétră, unde lucrând, au găsit o vînă bogată de aur. Din o tonă de piétră au scos aur în valóre de 30,000 coróne. Pătura are o grosime de 40 urme.

Sciri mărunte. În comuna Măciș, comitatul Solnoc-Dobâca, se va începe în curând exploatarea unei *mine de aur și argint*, proprietatea contelui Iuliu Eszterhazy.

— Se scrie din Petroșeni, că vârful muntelui Parîngul este acoperit de zăpadă, ér prin vâi a dat bruma.

— Notarul Kádár Gyula din Ciugud (Alba inf.) a fost împușcat zilele acestea prin feréstră, când ședea la biroul din cancelarie. Atentatorul nu s'a putut încă prinde. Glonțul a pătruns prin plămâni și nu e speranță de scăpare.

Avis. Mâine, Duminecă d. a. va fi deschisă în oraș numai farmacia d-lui Eugen *Neustädter*, Tergul grăului nr. 7.

La Gewerbeverein se va da mâine, Duminecă, în 11 August o serbare *pentru copii*. Începutul la orele 4 d. m. Séra în sală va fi musică cu intrarea liberă. Începutul la orele 7.

Revoltă într'un sat săsesc.

În comuna Dredat, aproape de Reghin, s'au întemplat unele lucruri, cari au scos din răbdare chiar și pe blândii și mult răbdătorii Sași, făcându-i să-și dea în chip mai violent expresiune indignării lor față cu tendințele de asuprire din partea administrației. Éta ce i-se scrie lui „S. D. T.” despre cele petrecute în numita comună:

„În Dredat (Deutsch-Zepling) s'a înființat înainte de câți-va ani un post de vice-notar. Dorința locuitorilor era să alégă la acest post un Sas, mai ales, că notarul

era Ungur, cu tóte că comuna e curat săsescă. S'a și prezentat un concurent sas, dér în urma presiunii și-a revocat petiția și a fost ales alt vice-notar. În vara această vice-notarul móre și comuna isbutese de astă-dată a-și alege, contra voinței notarului, un vice-notar sas.

Comuna a fost fórté mulțumită, vedând în sfirșit ales un Sas la acest post și și-a exprimat bucuria în ziua de 7 c. prin aceea, că au pregătit noului ales o primire festivă cu pompieri și musică.

Când a sosit convoiul la casa comunală, unde locuiesce și notarul, a găsit pórtă închisă și numai după-ce au bătut de repețite ori li-s'a deschis, cu tóte că notarul și familia lui stăteau la o distanță de 10 pași și se uitau la convoi. Indignarea poporului a fost mare.

Séra i-s'a făcut vice-notarului o serenadă în fața casei comunale. La serenadă s'a adunat un public numeros și s'a întemplat, că nisec necunoscuți au aruncat cu pietri în ferestrele unde locuiesce notarul. După-ce s'a terminat serenada și musica a plecat, notarul a eșit în pórtă cu revolverul în mână și a dis: „Porcilor, am să vă împușc, decă nu plecați numai decă! ér soția lui a strigat: „Azokat a kutyákat le kell löni!” (Trebuie împușcați câinii aceia!)

Notarul, vedând că mulțimea nu se împărăscie, a descărcat revolverul. Prin această poporul s'a infuriat așa de tare, încât a asaltat casa. Notarul a încuiat pórtă și a descărcat din curte încă două focuri. Poporul însă a spart pórtă și a năvălit în casa comună. Notarul a scăpat prin feréstră și mulțimea, negăsindu-l, a distrus mobilierul. Soția notarului, care se ascunde în pivniță, a fost scóasă de acolo și — cu regret trebuie s'o spunem — a fost maltrată. Câți-va mai cuminte au luat-o în apărare și au dus-o în siguranță.

Într'aceia notarul și-a luat o căruță și mergând la Reghin a adus cu sine asistență de jandarmi. Când s'a reintors însă, totul era liniștit. A doua zi a venit la fața locului solgăbirul să facă cercetare. Ori-care ar fi rezultatul cercetării, atâta se póte constata, că poporul este fórté infuriat și că excesele se pot repeta, decă notarul nu-și va căuta în alte părți slujbă”.

ULTIME SCIRI.

Londra, 9 Septembrie. Kuropatkin n'a părăsit încă, cu grosul armatei sale, Mukdenul. Nu se scie cu siguranță, decă Kuroki și Oku se vor duce la Mukden. Lista pierderilor nu e cunoscută. *Japonesisii se îngrozesc de lista pierderilor lor*, atât sunt de mari, și se tem a o publica. Se pretinde, că pierderile rusesci sunt de 30,000 ómeni. Ariergarda rusescă ocupă pozițiunii la 27 chil. spre sud de Mukden. Luptele continuă.

Tokio, 9 Septembrie. Asaltul general contra Port-Arthurului s'a amân timer de două săptămâni.

Cifa, 9 Septembrie. „Novi Kraj” de la 3 Septembrie anunță, că 700 de Japonesisii au fost aruncați în aer de o *mină electrică*. La 1 Sept. Rușii au respins un nou atac japonez până la a doua linie de șanțuri.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil Traian H. Pop.

Stabiliment de hydrotherapie

Wällischhof,

stațiune de tren și postă Brunn-Maria-Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer, sóre, massage, electrisare, gimnastică suedă etc.)

Prețuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

Insciintare.

Societatea industrială a cismarilor din Braşov, insciinteză cu onore On. public, care se aprovizionează dela numita societate, că în urma urcării continue a preţului peilor, şi preţul încălţămintelor sau urcat cu 10—15 procente.

Declarăm înse ca încălţămintele se vor face din calitate mai bună ca până acuma şi On. public va fi în câştig.

Cu totă stima

Societatea industrială a cismarilor.

3-3.1488.

Un gimnast din casă bună se primesce în întreţinere şi pază, la o familie germană. Odaia împreună cu un student german din gimnasiu superior. Informaţii mai detaliate se pot lua la D-l L. Palmherf funcţionar, Strada Mihail Weiss nr 8. 3-3.1492.

Ciocoladă de Tannin
a lui SZTRAKA,
are cel mai bun efect
în contra diarei,
atât la copii cât
şi la adulţi.
O bucată costă
40 filleri.
Se află de vânzare
în toate farmaciile

Nr. 34—1904.

Licitaţie Extraordinară.

Preţioase obiecte rămase nevândute din licitaţiile de mai nainte, precum: Ciasornice de argint şi de aur pentru bărbaţi şi dame; Inele de aur, Cercei de aur etc. se vor vinde în 20 Septemvrie 1904, dela 8—12 ore a. m. eventual şi dela 2—4 ore după amăzi, în localul oficiului casei be amanete din Braşov, cu licitaţis, la care se invită toţi amatorii.

Preţurile reduse la licitaţie.

Brassó, 3 Septemvrie 1904.

Oficiul casei de amanet din Braşov.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori şi când pe timp mai îndelungat seu lunare.

Podoba cea mai frumoasă a femeii este un bust frumos!

Apa KÄTHE pentru sîn.

Mijloc senzaţional, scutit prin lege, pentru a dobindi un bust frumos, cu efect miraculos. Apa Käthe se foloseşte numai pe din afară, de aceea e potrivită pentru orice constituţie corporală. Apa Käthe pentru sîn este de felii vegetabil, şi nevătămatore.

Preţul unei sticle 4 fl. cu instrucţie. Se trimite sub discreţiune cu rambursă prin Mdm KÄTHE MENZEL, Wien XVIII, Schulgasse 3, I. Stock, Türe 78 1—6.1495.

Se primesc 1—2 copii de şcolă cu întrebări nere (cost) conştienţoasă cu preţ moderat, la o familie germană inteligentă, fără copii. Locuinţa la aer curat, în centrul oraşului. A se informa la E. L. SCHILLER, Strada Orfanilor nr. 5. Parter în dreapta spre uliţă. 3-3.1492.

CHOCOLAT KOHLER

Marcă cu renume universal pentru calitate fină.

Vândare cu mărunt şi engro în Ungaria la **Brázay Kálmán Budapest** VII. József körút 37—39. 4—10.1477.

Lucrul bun şi solid nn are lipsă de reclam!

Primul Atelier braşovean de Uniforme.

Fondat în 1891. **D. PLATOŞ.** Fondat în 1891.

Prima şi cea mai renumită firmă din Transilvania în ramul uniformei.

Liferază pentru Voluntari de un an completa uniformă necesară cu Cor. 110—300 cor. sub garanţie, strict după regulamentul prescriis militarilor şi totuşi elegant.

D. PLATOŞ.
Braşov, Strada Mihail Weiss nr. 3. (Casele proprii).

ŞCOLA privată de musică KAISER (concession.)

WIENA 7, 8 şi 11 Bezirk. — Anul şcolastic al 31-lea.

Anual circa 350 frecvenţanţi interni din streinătate. — Şcolă de cant (operă, concert, biserică cor), clavier. — Instrucţie în toate instrumentele de musică. — Cursuri teoretice. — Curs metodice pentru învăţatori de cant. — Cursuri de 7 luni pentru pregătirea la examenul de stat c. r. în Viena, Praga şi Lemberg. — Certificat de capacitate pentru postul de învăţator şi dirigent de şcolă de musică privată. — Au deus examenul 108 candidaţi ai institutului, parte cu distincţiune. — Clasă de pregătire pentru esamenul de stat. — Curs pentru Capelmeisteri. — Candidaţilor li-se oferă ocazia a dirigea: chor şi orchestră şi pentru cari nu sunt şcolari. — Curs special pentru cultivare. — Curs de 2 luni ferial. — Secţie pentru instrucţie teoretică pe cale de corespondenţă. — Puteri didactice principale Dr. M. Ditz docent la univers. şi membru al comisiei de examenare de stat c. r. M. Jentsch, Director R. Kaiser, L. Kaiser, Mila Kupfer Berger, cântăreţ em. al operii c. r. St Wahl primul musicant de curte c. r. etc. etc. Cu 1-a Octomvrie se încep cursurile.

Prospecte se dau de cătră biroul institutului **WIEN, VII/1 Zieglergasse 29.**

Conspect al familiilor de încredere care primesc şcolari în pension.

STRUGURI de masă seu de cură.

Stuguri foarte frumoşi şi fini Chasselas şi Muscateller amestecaţi, în lădiţe seu coşuri de 5 klgr., trimişi franco cu 3 cor. 50 b., numai Muscateller 5 klgr. 4 cor. 50 b.; trimite Martin v. Willinger. mare producător de vinuri în Zomba (Ungaria). — Vin negru de Szegzárd în sticle, cultură proprie, trei 0.70 Lit. franco trimis 3 cor. 60 b.

Ma multe sute de Htl. vinuri calitate fină cu preţ ieftin tot acolo.

Ca present de sărbători foarte potrivit.

3—5.1494

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop şi la Eremias Nepoţi.

Un harnic comis (manu facturist) cu praxă mai îndelungată află imediată aplicare la Domni Ioan Comşa & Fiu în Selişte. 3—3.1492.

FABRICAT DIN PATRIE!

Novitate!

KLEINOSCHEG SEC

PRODUKT DE PRIMA CLASĂ

Pivniţa de Şampanie Fraţii KLEINOSCHEG

liferanţii curţii ces. reg. BUDAPEK.

Pentru **SESONUL** de Tómnă şi de Iarnă!

In atenţiunea Onor. părinţi cari au copii de şcolă.

Novitate. **MAGAZIN DE HAINE** Novitate.

pentru bărbaţi şi băeţi.

Subscrisul are onóre a aduce la cunoştiinţa Onor. public, că mi-am mărit magazinul meu cu bună reputaţie, de confecţiuni pentru dame

cu un magazin de haine bărbătesci, de băeţi şi copii, corăspundător cerinţelor moderne, pe care l'am instalat în Piaţa Şirul inului în palatul lui Czell.

Preţurile cele mai ieftine.

Pui la dispoziţia On. public esecutarea cea mai bună şi efectuarea cea mai solidă.

Principiul meu este, cu câştig puţin se fac vânzare mare.

Rugându-mă de o cercetare numărósă, rămân

Cu totă stima **GOLDMAN N. P.** magazin de haine bărbătesci, de băeţi şi copii (palatul Czell)

Pentru Sesonul de Tómnă şi de Iarnă!